

5. Sťažovateľom 1, 2 a 4 **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume každému po **456,80 eur**, ktoré **j e** Krajský súd v Trnave **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Galanta a Krajský súd v Trnave **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľom 1, 2 a 4 trovy konania v sume **931,66 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. júna 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/102/2014, postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 9Co/389/2014 a sp. zn. 23Co/151/2022 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 7Cdo/838/2015, sp. zn. 7Cdo/87/2016, sp. zn. 7Cdo/195/2016, sp. zn. 6Cdo/131/2020, sp. zn. 3Cdo/29/2021 a sp. zn. 6Cdo/178/2022. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24Co/35/2024 konať bez zbytočných prietahov. Zároveň žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia spolu v sume každému po 2 282 eur, z toho každému v sume po 912,80 eur od okresného súdu, každému v sume po 912,80 eur od najvyššieho súdu a každému v sume po 456,80 eur od krajského súdu. Zároveň žiadajú o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručенou okresnému súdu 28. februára 2014 domáhali od žalovaných náhrady nemajetkovej ujmy v sume po 100 000 eur žalobcovi v 1. rade a žalobkyni v 2. rade (sťažovateľovi v 1. rade a sťažovateľke v 2. rade) a v sume po 10 000 eur žalobkyniam v 3. a vo 4. rade (sťažovateľkám v 3. a vo 4. rade), pričom žalobu odôvodnili tým, že 1. mája 2012 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zahynuli naraz rodičia sťažovateľov v 1. a 2. rade, dcéra sťažovateľky v 3. rade a syn sťažovateľky vo 4. rade.

3. Okresný súd vydal 25. júna 2014 medzitimny rozsudok č. k. 8C/102/2014-50, ktorý bol na základe odvolania žalovaného v 2. rade v odvolacom konaní potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 9Co/389/2014-120 z 24. februára 2015.

4. Proti rozsudku krajského súdu z 24. februára 2015 podal dovolanie žalovaný v 2. rade. Okresný súd predkladal spis na rozhodnutie najvyššiemu súdu na trikrát, pričom po každom predložení spisu bolo dovolacie konanie evidenčne vedené pod samostatnou spisovou značkou, a to 7Cdo/838/2015, 7Cdo/87/2016, resp. 7Cdo/195/2016. O dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Cdo/195/2016 z 22. novembra 2017 tak, že rozsudok krajského súdu zrušil.

5. Následne krajský súd rozsudkom č. k. 25Co/21/2018-268 z 27. júna 2018 opätovne potvrdil medzitýmny rozsudok okresného súdu. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v 2. rade dovolanie 10. septembra 2018. Okresný súd predkladal spis najvyššiemu súdu znovu na trikrát, pričom dovolacie konanie bolo evidenčne vedené pod sp. zn. 6Cdo/131/2020, 3Cdo/29/2021, resp. 6Cdo/178/2022. O dovolaní napokon rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/178/2022-509 z 29. septembra 2022 tak, že ho odmietol.

6. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol v poradí prvým rozsudkom z 8. novembra 2018, proti ktorému podal žalovaný v 2. rade odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 23Co/151/2022-547 z 28. apríla 2023 rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

7. Okresný súd vo veci rozhodol v poradí druhým rozsudkom z 2. novembra 2023, proti ktorému podal 4. decembra 2023 odvolanie žalovaný v 2. rade. Okresný súd spis predkladal krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní na dvakrát, pričom odvolacie konanie je v súčasnosti vedené pod sp. zn. 24Co/35/2024 a do dňa podania ústavnej sťažnosti o ňom nebolo rozhodnuté.

8. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 308/2024-14 z 25. júna 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

9. Ústavný súd v priebehu konania zistil, že krajský súd rozsudkom č. k. 24Co/35/2024-647 z 26. júna 2024 potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach. Zároveň priznal žalobcom 1 až 4 (sťažovateľom) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

10. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v porušení označených práv podľa ústavy a dohovoru zbytočnými priet'ahmi konajúcich všeobecných súdov, keď o žalobe sťažovateľov nie je právoplatne rozhodnuté viac ako 10 rokov od jej podania.

11. Sťažovatelia v súvislosti s postupom okresného súdu osobitne zdôraznili, že pri oboch podaných dovolaniach predkladal spis najvyššiemu súdu až na trikrát, keďže najvyšší súd mu ho v oboch prípadoch opakovane vrátil na odstránenie nedostatkov. Okresnému súdu spis rovnako vrátil aj krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní zo 4. decembra 2023. Sťažovatelia poukázali aj na nečinnosť okresného súdu v súvislosti s podaním dovolania z 10. septembra 2018. Podľa ich názoru nebol dôvod na nečinnosť a následné vykonávanie procesných úkonov súvisiacich s dovolaním až po vykonaní procesných úkonov súvisiacich s podaným odvolaním proti prvému meritórnemu rozsudku.

12. V súvislosti s postupom krajského súdu a najvyššieho súdu sťažovatelia osobitne poukázali na skutočnosť, že prvé rozhodnutie krajského súdu bolo zrušené po 2 a pol roku len z dôvodu procesnej vady. V druhom odvolacom konaní krajský súd rozhodol po 4 a pol roku od podania odvolania. Sťažovatelia poukázali na právne závery krajského súdu uvedené v zrušujúcom rozhodnutí, s ktorými vecne nesúhlasia. Na margo postupu najvyššieho súdu sťažovatelia uviedli, že najvyšší súd mal procesné nedostatky okresného súdu v oboch dovoláciach konaniach vytknúť naraz a nevracať spis okresnému súdu trikrát.

13. Postup súdov sťažovateľa považujú za nesúladný s obsahom označených práv vzhľadom na celkovú dĺžku konania, ktorá je extrémna. Súdny boli nečinné a konali ne hospodárne. Napriek tomu, že sťažovateľa podali niekoľko sťažností na prieťahy a žiadostí o rozhodnutie vo veci, súdy postupne nekonali viackrát po dobu dlhšiu ako pol roka, často po dobu dlhšiu ako rok alebo konali nesústredene. Sťažovateľa sú vystavení právnej neistote a bezmocnosti proti konajúcim justičným orgánom. Vzhľadom na infláciu má dĺžka konania negatívny dopad aj na hodnotu odškodnenia.

III.

Vyjadrenia okresného súdu, krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

14. Predseda okresného súdu vo vyjadrení zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania prostredníctvom prehľadu procesných úkonov, ktoré boli v konaní zrealizované. V nadväznosti na to uviedol, že okresný súd v spore koná priebežne a úkony vykonáva viac-menej bezodkladne. Dĺžka konania je výrazne ovplyvnená podávaním riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom okresný súd aj v rámci odvolacích a dovolacích konaní realizuje svoje úkony v krátkych časových lehotách. Podľa názoru predsedu okresného súdu je ústavná sťažnosť sťažovateľov nedôvodná.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

15. Vyjadrenie sudkyne poverenej plnením úloh predsedníčky krajského súdu pozostáva z rekapitulácie celkových dĺžok jednotlivých odvolacích konaní. V každom odvolacom konaní bolo rozhodnuté v primeranej lehote, teda do 6 mesiacov od nápadu veci. Ústavnú sťažnosť preto vo vzťahu ku krajskému súdu považuje za neopodstatnenú.

III.3. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

16. Podpredsedníčka najvyššieho súdu poukázala na písomné stanovisko predsedov senátov občianskoprávneho kolégia, ktorí boli sudcami spravodajcami v jednotlivých dovolacích konaniach. Obsahom daných vyjadrení je zhrnutie priebehu jednotlivých dovolacích konaní, poukaz na rozsah nevybavenej agendy občianskoprávneho kolégia, ako aj relevantnú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa dovolacích konaní v kontexte posudzovania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Predsedovia senátov občianskoprávneho kolégia sú toho názoru, že napriek celkovej dĺžke jednotlivých dovolacích konaní k zbytočným, resp. neodôvodneným prieťahom zo strany najvyššieho súdu nedošlo.

III.4. Replika sťažovateľov:

17. Vzhľadom na obsah vyjadrení jednotlivých všeobecných súdov ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľov na zaujatie stanoviska k daným vyjadreniam a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. Skúmanie podmienok konania u sťažovateľky 3 [REDACTED]:

18. Po prijatí ústavnej časti na ďalšie konanie právna zástupkyňa sťažovateľov ústavnému súdu oznámila, že sťažovateľka 3 [REDACTED] zomrela [REDACTED], a predložila jej úmrtý list. Právna zástupkyňa sťažovateľov neoznámila, kto prichádza do úvahy ako právny nástupca sťažovateľky 3 a ani nepožiadala o pokračovanie v konaní s jej prípadnými právnymi nástupcami.

19. Podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 63 ods. 1 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

20. Ústavný súd preto musel posúdiť, či v konaní o ústavnej sťažnosti možno namiesto zomrelej sťažovateľky 3 pokračovať s jej dedičmi alebo je potrebné konanie voči jej osobe zastaviť. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecných súdov v civilnom spore.

21. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je viazané na konkrétnu osobu, ktorá je stranou (účastníkom) namietaného konania pred všeobecným súdom, teda v tomto prípade na sťažovateľku [REDACTED]. Zároveň však platí, že právny nástupca vstupujúci do konania pred všeobecnými súdmi v dôsledku univerzálnej sukcesie (dedič) môže pri tvrdení o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uplatňovať celú dĺžku konania, teda aj dobu, počas ktorej sa konania zúčastňoval jeho predchodca (II. ÚS 55/98, I. ÚS 197/05, IV. ÚS 251/08).

22. Keďže právni nástupcovia zomrelej sťažovateľky neoznámili svoj záujem vstúpiť do konania, ústavný súd konanie vo vzťahu k sťažovateľke [REDACTED] zastavil (bod 1 výroku nálezu).

IV.2. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti vo vzťahu k ostatným sťažovateľom:

23. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti konajúcich súdov v jednotlivých fázach napadnutého konania.

24. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

26. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 CSP. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

27. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

28. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, rozhodovanie o obdobných nárokoch je súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, teda po právnej stránke nemožno považovať danú vec za zložitú. Zo spisu okresného súdu ani z jednotlivých vyjadrení rovnako nevyplýva žiadna osobitná okolnosť, ktorá by indikovala skutkovú zložitosť. Predmetom sporu je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku smrti blízkych osôb sťažovateľov, čo je pre nich subjektívne významné. Sťažovatelia sa svojím správaním, resp. procesnou aktivitou nepričinili o predĺženie napadnutého konania.

IV.3. K postupu okresného súdu:

29. V súvislosti s postupom okresného súdu ústavný súd po preskúmaní súdneho spisu zistil, že aj keď okresný súd konal v úvodnej fáze napadnutého konania plynulo a bez súvislého obdobia nečinnosti, nemožno jeho postup označiť ako bezprietahový. Okresný súd vydal 25. júna 2014, teda v pomerne krátkej dobe (4 mesiace) od doručenia žaloby, medzitýmny rozsudok, ktorý následne 24. februára 2015 potvrdil rozsudkom krajský súd. V nadväzujúcom období sa však prejavila nesústreďená činnosť v postupe okresného súdu, ktorý po podaní dovolania žalovaného v 2. rade a následnom vykonaní príslušných procesných úkonov spis predkladal najvyššiemu súdu na trikrát (2. 10. 2015, 29. 3. 2016 a 7. 10. 2016), v dôsledku čoho bol spis predložený najvyššiemu súdu až

po 1 roku a 6 mesiacoch od podania dovolania. Po zrušení rozsudku krajského súdu najvyšším súdom (7. 12. 2017) a následnom opätovnom potvrdení medzitémneho rozsudku krajským súdom (27. 6. 2018) okresný súd vo veci vydal prvý meritórny rozsudok 8. novembra 2018. Následné obdobie bolo opätovne poznačené nesústredenosťou v postupe okresného súdu, ktorý sa prejavil v procesnej situácii, keď bolo súbežne podané odvolanie proti meritórnemu rozsudku okresného súdu z 8. novembra 2018 a dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 27. júna 2018. Najvyššiemu súdu bol súdny spis opätovne predkladaný až na trikrát, v dôsledku čoho mu bol predložený až po 3 rokoch od podania dovolania. Aj keď možno súhlasiť s námietkou sťažovateľov týkajúcou sa neefektívneho postupu najvyššieho súdu pri opätovnom vracaní súdneho spisu okresnému súdu, nezbavuje to okresný súd zodpovednosti za jeho neúplné predloženie, keďže je povinnosťou súdu prvého stupňa riadne predložiť súdny spis nadriadenému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku.

30. Po odmietnutí dovolania najvyšším súdom (29. 9. 2022) okresný súd predložil spis krajskému súdu (21. 12. 2022), ktorý o podanom odvolaní rozhodol 28. apríla 2023 tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení spisu okresný súd vo veci rozhodol v poradí druhým meritórnym rozsudkom z 2. novembra 2023, proti ktorému podal 4. decembra 2023 odvolanie žalovaný v 2. rade. Spis bol predložený krajskému súdu 19. januára 2024. Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol rozsudkom č. k. 24Co/35/2024-647 z 24. júna 2024 tak, že rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach potvrdil a žalobcom 1 až 4 (sťažovateľom) priznal právo na náhradu trov konania.

31. S poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznamenanú neefektívnou činnosťou okresného súdu, ako aj vzhľadom na existenciu a obsah zrušujúceho uznesenia krajského súdu z 28. apríla 2023 ústavný súd dospel k záveru, že priet'ahy v napadnutom konaní boli vo významnej miere spôsobené práve postupom okresného súdu. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku nálezu).

32. Vzhľadom na to, že konanie ešte stále nie je právoplatne skončené, keďže okresný súd je v súčasnosti povinný rozhodnúť o trovách konania, ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.4. K postupu krajského súdu:

33. Ústavný súd preskúmal priebeh jednotlivých odvolacích konaní v kontexte základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 9Co/389/2014 o odvolaní proti medzitémnemu rozsudku z 25. júna 2014 bolo skončené potvrdzujúcim rozsudkom z 24. februára 2015, ktorý bol následne zrušený uznesením najvyššieho súdu zo 7. decembra 2017. Krajský súd po odstránení procesných nedostatkov opätovne potvrdil medzitémny rozsudok okresného súdu rozsudkom č. k. 25Co/21/2018-268 z 27. júna 2018. Vychádzajúc zo záverov najvyššieho súdu uvedených v jeho uznesení sp. zn. 7Cdo/195/2016 zo 7. decembra 2017, ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania bola čiastočne ovplyvnená aj nesprávnym procesným postupom krajského

súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/389/2014, ktorý musel o odvolaní opätovne rozhodovať v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 25Co/21/2018.

34. Na margo odvolacích konaní vedených pod sp. zn. 23Co/151/2022 a sp. zn. 26Co/9/2024 ústavný súd konštatuje, že krajský súd rozhodol do šiestich mesiacov od predloženia spisu okresným súdom, ich dĺžku tak možno označiť za zlučiteľnú s obsahom označených práv.

35. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd uzatvára, že dĺžka napadnutého konania ako celku bola ovplyvnená aj neefektívnou činnosťou krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/389/2014, a to v intenzite smerujúcej k záveru, že aj postupom krajského súdu v uvedenom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku nálezu).

IV.5. K postupu najvyššieho súdu:

36. Ústavný súd napokon preskúmal aj dĺžku dovolacích konaní. O prvom dovolaní smerujúcom proti rozsudku krajského súdu z 24. júna 2015 bolo rozhodnuté 7. decembra 2017, teda po 2 a pol roku od podaného dovolania a 1 roku a 2 mesiacoch od úspešného predloženia spisu okresným súdom. O druhom dovolaní, ktoré smerovalo proti rozsudku krajského súdu z 27. júna 2018, bolo rozhodnuté až uznesením z 29. septembra 2022, predchádzala mu však neefektívna činnosť okresného súdu spočívajúca v neúspešných pokusoch o predloženie spisu. Najvyšší súd o tomto dovolaní rozhodol 1 rok a 1 mesiac od úspešného predloženia spisu okresným súdom. Časové obdobie, keď sa spis s dovolaním nachádzal na okresnom súde, nemožno pričítať na zodpovednosť najvyššiemu súdu, preto ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti vo vzťahu k najvyššiemu súdu ako označenému porušovateľovi práv sťažovateľov (bod 7 výroku nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

37. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

38. Ústavný súd konštatuje, že v dôsledku rozhodnutia o porušení práv sťažovateľov prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia. V petite ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), sťažovatelia uplatnili nárok na finančné zadosťučinenie v sume každému po 2 282 eur a túto sumu v návrhu „rozdelili“ medzi označených porušovateľov (bod 1 odôvodnenia). Účelom primeraného finančného zadosťučinenia je náprava zisteného porušenia základných práv a slobôd. Ústavný súd zistil porušenie práv sťažovateľov postupom okresného súdu a krajského súdu a sťažovateľmi požadovanú náhradu vo vzťahu k týmto porušovateľom považoval za primeranú. Priznané finančné zadosťučinenie sú porušovatelia povinní zaplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (body 4 a 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

39. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde uložil okresnému súdu a krajskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľom trovy konania. Sťažovatelia si vyčíslili trovy konania za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) v celkovej výške 931,66 eur. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Aktuálna výška tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri zastupovaní pred ústavným súdom je 1/4 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky), čo pri štyroch sťažovateľoch predstavuje sumu 1 826,09 eur. Keďže uplatnený nárok na náhradu trov neprekračuje tarifnú odmenu, priznal ústavný súd sťažovateľom náhradu podľa ich vyúčtovania. Celková výška trov podľa vyúčtovania je v sume 931,66 eur, ktorú sú porušovatelia povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

**Libor Duľa
predseda senátu**